

اتومبیل های تهران در دوره ی احمدشاه

۲۰ اسفند ۱۳۹۳ ساعت ۱۲:۰۱

مظفرالدین شاه در سفر دوم خود به اروپا در سال ۱۲۷۹ هـ ش در بروکسل بلژیک یک دستگاه اتومبیل کالسکه ای خریداری کرد و در سال ۱۲۸۰ برابر با ۱۹۰۱ میلادی، به ایران آمد که با ذغال سنگ کار می کردند.

مظفرالدین شاه قاجار در نخستین سفر خود به اروپا دو دستگاه اتومبیل از نوع « رنو » خریداری کرد. این دو دستگاه اتومبیل که در ماه اوت ۱۹۰۰ (مرداد ماه ۱۲۷۹ هجری شمسی) به ایران رسید، نخستین خودروهایی بود که به ایران وارد شد. مستندترین مدرک در این ارتباط نقل قول «کوریلن» مهماندار فرانسوی مظفرالدین شاه قاجار است، چنانکه این طور آمده است:

در ماه اوت ۱۹۰۰ در مراجعت اعلیحضرت از جنگل بولونی، دو دستگاه اتومبیل که برای بردن به تهران سفارش داده بودند جلوی عمارت برای معاینه اعلیحضرت حاضر بودند. در هر کدام آنها دو نفر از پیشخدمت های مخصوص حاضر بودند. به امر مبارک مکانیسین ها اتومبیل را به راه انداخته، بعضی حرکات را امتحاناً در حضور اعلیحضرت بجا آوردند و پس از انجام امتحان، سوارها و ملتزمین رکاب جابجا شده اتومبیل ها آهسته پهلوی کالسکه همایونی آمدند تا سلطان از نزدیک نیز درست آنها را معاینه کند. چون اتومبیل ها از هر حیث مطابق میل بودند و هیچ نوع عیب و نقصی در آنها مشاهده نشد، حکم اعلی به حمل آنها صادر شد و کالسکه همایونی بطرف عمارت سوورن به راه افتاد.

اما از دو اتومبیل رنو که بوسیله راننده های فرانسوی به تهران انتقال داده شد، یکی در راه تهران انزلی دچار نقص فنی شد و از حرکت بازماند و دیگری به تهران رسید. اتومبیل در راه مانده در زیر برف و باران و آفتاب به آهن قراضه ای مبدل شد و هیچ تلاشی برای انتقال آنها به تهران صورت نگرفت. مسعود نوریبخش می نویسد هر چند بعد از ورود اولین اتومبیل در دوره مظفردالدین شاه بعضی از رجال چون حاج امین الضرب و شاهزاده فرمانفرما و دیگران اقدام به وارد کردن چند اتومبیل به تهران کردند، اما این تعداد بسیار اندک بود. در دوره ی سلطنت محمدعلی شاه تعداد اتومبیل های وارد شده به تهران افزایش یافت.

از سال ۱۳۳۲ هـ.ق. به این طرف شرکتی روسی و ایرانی برای حمل و نقل مسافر و مال التجاره با اتومبیل از انزلی به تهران تأسیس گردید. از این تاریخ تردد وسایل نقلیه ی موتوری مسافری در کنار وسایل حمل و نقل سنتی در جاده های کشور آغاز گردید.

در جنگ جهانی اول انگلیسی ها و روس ها به همراه ارتش های خود تعدادی کامیون و اتومبیل به ایران وارد کردند که همین ها مقدمه حمل و نقل ماشینی در راه های ایران شد.

پس از آنکه اتومبیل در ایران متداول و بالنسبه زیاد شد، در سال ۱۳۳۵ هـ.ق. دولت سرویس اتومبیل رانی دایر کرد و کار این سرویس سه سال ادامه داشت.

در حدود سال ۱۳۳۸ هـ.ق. بعضی از تجار خارجی با اخذ نمایندگی از کارخانجات سازنده ی اتومبیل اولین دفاتر فروش اتومبیل را در تهران تأسیس کردند. جعفر شهری در چگونگی آغاز فعالیت کمپانی های فروش اتومبیل در تهران می نویسد:

خیابان چراغ گاز یا چراغ برق اولین خیابانی بود که در آن گاریخانه ها تبدیل به گاراژ شد و اتومبیل ها جای گاری ها را گرفتند و آهنگری ها و گاری و کالسکه سازی های آن تبدیل به گاراژ اتومبیل شدند. از جهت پیدا شدن مرکزیت از حیث کمپانی ها هم بیشتر در آنجا ایجاد شدند و اولین کمپانی که تأسیس شد- و البته تا آن روز چنین اسمی به گوش کسی نخورده بود- کمپانی فورد بود که دو دهانه دکان بالاتر از کوچه ی ناظم الاطباء گرفته بود و در یکی از آن ها یک دستگاه سوار کروکی گذاشته بود و یکی را دفتر کار و فروشگاه خود ساخته بود و بعد از آن کمپانی شورلت که به همین صورت دو دکان بالاتر را گرفته بود تا کم کم که بیوک و دوچ هم به آن ها اضافه شد و کمپانی ها زیاد و زیادتر شدند.

گاریخانه های این خیابان نیز یکی پس از دیگری تبدیل به گاراژ شد و به نام هایی مانند گاراژ حسینی، گاراژ فردشیشه و گاراژ فولادی نامگذاری می شدند که از گاراژ حسینی اتومبیل های سواری و از گاراژ فردشیشه اتومبیل های باری حرکت می کردند و از گاراژ فولادی که بر شیشه جلو و پهلوهای ماشین هایش نوشته شده بود پست فولادی باری های تجارتي و محموله های پستی خارج می شدند و برای حفاظت با هر کدام از آن ها دو نفر ژاندارم حرکت می کردند.

منابع:

۱- جمالزاده، محمدعلی، گنج شایگان، تهران: کتاب تهران، ۱۳۶۲.

۲- شهری باف، جعفر، تاریخ اجتماعی تهران در قرن سیزدهم، تهران: رسا، ۱۳۶۷.

* نوریخس، مسعود، تهران به روایت تاریخ، ج ۴، تهران: علم، ۱۳۸۱.

منبع: قدس

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۹۷۶۷/احمدشاه-پي-دوره-تهران-هاي-اتومبيل>